

SOVIČKY V PROMĚNÁCH ROKU

„Moudrost začíná zvědavostí.“

OBSAH

1	IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE MATEŘSKÉ ŠKOLY	4
2	CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	5
2.1	Lokalita školy	5
2.2	Charakteristika a specifika budovy.....	5
2.3	Počet dětí v mateřské škole	5
2.4	Specifika třídy.....	5
2.5	Vize a koncepce rozvoje školy	6
3	PERSONÁLNÍ A PEDAGOGICKÝ TÝM ŠKOLY	7
3.1	Obecný popis složení týmu školy	7
3.2	Profesní rozvoj pedagogických pracovníků a pracovníc	7
4	PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ	8
4.1	Psychosociální podmínky	8
4.2	Věcné podmínky	8
4.3	Životospráva	9
4.4	Organizace	9
4.5	Spolupráce se zákonnými zástupci	10
4.6	Spolupráce se základní školou.....	10
5	CHARAKTERISTIKA ŠVP	12
5.1	Vize a cíle ŠVP.....	12
5.2	Vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí a gramotností	13
5.2.1	Obecné vzdělávací strategie.....	13
5.2.2	Klíčové kompetence a možné strategie jejich rozvoje.....	14
5.2.3	Rozvoj základních gramotností a strategie jejich rozvoje	22
5.3	Pedagogická diagnostika	23
5.4	Individualizace vzdělávání	23
5.4.1	Podpora specifických skupin dětí	24
6	OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ	25
6.1	VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	25
6.1.1	Dítě a jeho tělo	25
6.1.2	Dítě a jeho psychika.....	26

6.1.3	Dítě, ten druhý a společnost.....	27
6.1.4	Dítě a svět	28
6.2	INTEGROVANÉ BLOKY.....	29
6.2.1	Integrovaný blok: Podzimní šepot lesa.....	29
6.2.2	Integrovaný blok: Zimní sen krajiny	32
6.2.3	Integrovaný blok: Jarní probuzení	35
6.2.4	Integrovaný blok: Letní putování	38
7	Doplňkové aktivity	41
7.1	Školáček (předškolní děti)	41
7.2	Divadla a kulturní události	41
7.3	Plavecký výcvik (předškolní děti)	41
7.4	Besídky pro rodiče s dílničkou a jarmarkem	41
7.5	Akce v přírodě (stopované, tematické procházky)	41
8	Evaluace	42
8.1	Cíle evaluace.....	42
8.2	Obsah evaluace	42
8.3	Metody a nástroje evaluace	42
8.4	Organizace a frekvence	43
8.5	Využití výsledků evaluace.....	43

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE MATEŘSKÉ ŠKOLY

Název školy Základní škola a mateřská škola Rychnov nad Kněžnou, Roveň 60
Adresa školy: Roveň 60, 516 01 Rychnov nad Kněžnou

Sídlo pracoviště: Roveň 56, 516 01 Rychnov nad Kněžnou
Kontakty: tel. 494 535 548, 606 970 611 (ZŠ), 736629575 (MŠ)
e-mail: zsrovenrk@seznam.cz
web: www.zsrovenrk.cz

IČO: 70188556
RED IZO: 650050576
Identifikátor školy: 107585928
Statutární orgán: Mgr. Jindřiška Klugerová, ředitelka školy
Pedagogický sbor Renata Pecháčková, DiS., Lucie Kollertová

**Zřizovatelem Základní školy a mateřské školy Rychnov nad Kněžnou, Roveň 60 je
Město Rychnov nad Kněžnou**

Adresa zřizovatele: Havlíčkova 136, 516 01 Rychnov nad Kněžnou
Kontakty: tel: 494 509 111
e-mail: rychnov-city.cz

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2025 do 31. 8. 2026

Zpracoval: kolektiv MŠ

Vydala: Mgr. Jindřiška Klugerová, ředitelka školy

2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1 Lokalita školy

Mateřská škola se nachází v okrajové, klidné části města Rychnov nad Kněžnou, což umožňuje pravidelné využívání přilehlých přírodních prostor – luk a lesů – pro pobyt dětí venku a environmentální aktivity. Tato lokalita je vhodná pro podporu celoročního pobytu dětí venku a nabízí přírodní podněty nezbytné pro rozvoj pozorovacích schopností, ekologického vědomí a zdravého životního stylu.

Současně je škola snadno dostupná rodičům a integruje se do městské sítě základních a mateřských škol, což podporuje vzájemnou spolupráci a sdílení zkušeností.

2.2 Charakteristika a specifika budovy

Budova mateřské školy byla původně otevřena v roce 1962 a nachází se v objektu bývalého Místního národního výboru. Od roku 2003 je součástí příspěvkové organizace základní školy, čímž je zajištěna efektivní spolupráce s ostatními vzdělávacími institucemi.

V suterénu budovy se nachází školní jídelna, kuchyně s potřebným zázemím, šatna s hernou a sociálním zařízením určeným pro děti MŠ a také místnost pro zaměstnance. V prvním patře je k dispozici ložnice, prostor pro klidový režim a kabinet, dále sociální zařízení pro děti i dospělé. Součástí objektu je také samostatná bytová jednotka a místnost využívaná jako obecní knihovna.

Zahrada mateřské školy je menší, ale vybavená herními prvky, jako jsou kolotoč, skluzavka a pružinové hnízdo, dále pískoviště a úložný prostor pro venkovní hračky. Prostor zahrady je doplněn bylinnými záhony, vrbovým úkrytem a kompostérem, o které se děti aktivně starají v rámci environmentální výchovy.

Budova je umístěna v blízkosti frekventované komunikace, což vyžaduje při větrání zvýšenou pozornost kvůli hluku, který může ovlivnit zejména odpolední odpočinek dětí.

2.3 Počet dětí v mateřské škole

Kapacita mateřské školy je stanovena na 25 dětí. Vzdělávání je určeno zpravidla pro děti od 3 do 6 let, případně děti s odkladem školní docházky. Vzhledem k rostoucímu počtu narozených dětí na Rovni a okolí je však v posledních letech problém uspokojit všechny zájemce o přijetí. Proto klademe důraz na kvalitní péči, individuální přístup a vytváření malých pracovních skupin uvnitř jednoho smíšeného oddělení.

2.4 Specifika třídy

Mateřská škola disponuje jedním smíšeným oddělením s názvem „Sovičky“, který je používán od roku 2023 a symbolizuje moudrost, poznávání a zvědavost, jež jsou základními pilíři vzdělávání v této třídě.

- Třída zahrnuje děti ve věku od 3 do 6 let, což umožňuje vzájemnou inspiraci a podporu napříč věkovými skupinami.
- Uspořádání prostoru je flexibilní a podporuje jak skupinovou, tak individuální práci. Prostory jsou rozčleněny na zóny pro volnou hru, tvořivé činnosti, relaxaci a společné aktivity.
- Výzdoba tříd i společných prostor odráží témata vzdělávacích bloků a přispívá k podpoře dětské zvědavosti a kreativity.
- Zahrada mateřské školy nabízí přírodní prvky, bylinkové záhony, hmyzí hotel a prostor pro volné hry, což je součástí environmentální výchovy a pobytu venku.
- Pravidelné vycházky do blízkého lesa umožňují dětem pozorovat proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích a aktivně se zapojovat do péče o životní prostředí.
- Děti jsou aktivně zapojovány do plánování některých aktivit a spolupodílejí se na tvorbě pravidel třídy, což podporuje jejich samostatnost a odpovědnost.

2.5 Vize a koncepce rozvoje školy

Usilujeme o vytvoření podnětného, bezpečného a respektujícího prostředí, které podporuje přirozenou zvědavost, tvořivost a sociální dovednosti dětí. Naše vize vychází z principů inkluzivního a environmentálního vzdělávání, které klade důraz na individuální rozvoj každého dítěte v souladu s jeho potřebami a možnostmi.

Koncepce rozvoje školy je zaměřena na:

- posilování zdravého životního stylu a pohybových aktivit
- prožitkové a situační učení s důrazem na environmentální výchovu a kontakt s přírodou
- rozvoj komunikace, empatie a sociálního citění
- úzkou spolupráci s rodinou
- průběžnou inovaci pedagogických přístupů a další vzdělávání učitelek
- aktivní zapojení dětí do rozhodování o školních aktivitách a tvorbě pravidel, čímž se rozvíjí jejich samostatnost a odpovědnost
- pravidelnou evaluaci a sebereflexi vzdělávacího procesu s cílem neustálého zlepšování kvality vzdělávání

3 PERSONÁLNÍ A PEDAGOGICKÝ TÝM ŠKOLY

3.1 Obecný popis složení týmu školy

Pedagogický tým mateřské školy tvoří dvě kvalifikované učitelky s odborným vzděláním v oblasti předškolní pedagogiky. Tento malý, ale sehraný tým zajišťuje komplexní péči a vzdělávání dětí v souladu s platnými vzdělávacími normami a individuálními potřebami dětí. Učitelky vytvářejí příjemné a bezpečné prostředí, které podporuje rozvoj dětské individuality, samostatnosti a tvořivosti.

Nedílnou součástí kolektivu je také uklízečka, která zároveň zastává funkci školnice a zodpovědně se stará o čistotu, pořádek a celkové zázemí mateřské školy.

3.2 Profesionální rozvoj pedagogických pracovníků a pracovníků

Obě učitelky se pravidelně věnují dalšímu profesionálnímu rozvoji, který zahrnuje účast na akreditovaných webinářích, sledování aktuální odborné pedagogické literatury a sdílení zkušeností v rámci metodických setkání a školních porad. Tímto způsobem si neustále rozšiřují své pedagogické kompetence a inovují vzdělávací přístupy, aby co nejlépe odpovídaly potřebám dětí i aktuálním trendům v předškolní pedagogice. Součástí jejich práce je také estetická úprava prostředí školy – pravidelná výzdoba tříd, šaten a chodeb, která podporuje dětskou tvořivost, orientaci v prostoru a přispívá k příjemné atmosféře pro děti i rodiče.

4 PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

4.1 Psychosociální podmínky

V naší mateřské škole vytváříme bezpečné, vstřícné a podnětné prostředí, kde má každé dítě prostor pro rozvoj své individuality a zároveň pocit sounáležitosti se skupinou. Denní režim je pevný, ale zároveň flexibilní, což umožňuje reagovat na aktuální potřeby a náladu dětí. Dbáme na rovnováhu mezi aktivitou a odpočinkem, střídáním spontánních a řízených činností a dostatečným pobytem venku v přírodě, který podporuje zdravý psychický i tělesný vývoj.

Při plánování denních aktivit zohledňujeme věkové a individuální odlišnosti dětí. Dětem nabízíme možnost volby mezi řízenou činností a samostatnou hrou. Relaxace a odpočinek jsou přizpůsobeny jejich potřebám — dětem, které nepotřebují spánek, jsou nabídnuté klidové aktivity.

Společně s dětmi vytváříme pravidla chování založená na vzájemném respektu, která pomáhají budovat přátelské a podpůrné klima třídy. Učitelky aktivně podporují prosociální chování, včas řeší případné konflikty a vedou děti k ohleduplnosti, toleranci a vzájemné podpoře.

Důležitou součástí je i spolupráce s rodinou – zákonní zástupci jsou pravidelně seznamováni s pravidly soužití a pedagogové usilují o otevřenou a empatickou komunikaci, která vytváří důvěru a podporuje rozvoj dítěte. Adaptace nových dětí je individuálně plánována, aby se děti mohly bezpečně a postupně začlenit do kolektivu.

Podporujeme zdravé sebevědomí dětí prostřednictvím pozitivní motivace a chvály. Nesoutěžíme o prvenství, ale rozvíjíme spolupráci, samostatnost a vzájemnou pomoc, což je zvláště důležité vzhledem ke smíšenému věku dětí ve třídě. Starší děti přirozeně pomáhají mladším, čímž se podporuje jejich sociální zodpovědnost a empatie.

4.2 Věcné podmínky

Prostory mateřské školy jsou prostorově skromné. Při vstupu do MŠ děti přicházejí nejprve do šatny, kde mají uloženo své oblečení a kde se samostatně převlékají. Šatna zároveň slouží jako výstavní prostor pro dětské práce a výrobky a je zde umístěna i informační nástěnka pro komunikaci se zákonnými zástupci. Ze šatny děti vcházejí přímo do třídy, která má tvar písmene L a je vybavena dostatečným množstvím hraček a didaktických pomůcek, jež jsou průběžně doplňovány a obměňovány. Třída je vybavena interaktivní tabulí a robotickými hračkami, které podporují rozvoj digitální gramotnosti a hravou formou seznamují děti s principy technologií. Všechny pomůcky jsou uspořádány tak, aby byly dětem snadno dostupné a umožňovaly jejich samostatný výběr.

Menší místnost v přízemí slouží jako kabinet. Je vybavena počítačem s tiskárnou a knihovnou s odbornou a metodickou literaturou. Zároveň poskytuje zázemí učitelkám

i provoznímu personálu. V suterénu budovy se nachází kuchyně s výdejními okénky propojenými s jídelní částí třídy.

V prvním patře je zařízena místnost pro odpočinek dětí – ložnice s prostorem pro klidové aktivity. Tato místnost je několikrát ročně využívána i k setkáním s rodiči a rodinnými příslušníky, například při vánoční besídce.

V patře se nachází další místnost, která je využívána jako kabinet pro uložení výtvarného materiálu a tělovýchovných pomůcek. Z chodby je přístup na sociální zařízení určené dětem i zaměstnancům. Další prostory v budově slouží k provoznímu zajištění chodu školy.

K budově náleží školní zahrada s několika herními prvky (pískoviště, kolotoč, houpačka).

4.3 Životospráva

Dětem je poskytována plnohodnotná, vyvážená a pestrá strava, která odpovídá zásadám zdravé výživy (viz Vnitřní řád školní jídelny). Mezi jednotlivými jídly jsou dodržovány přiměřené časové intervaly, které stanovuje provozní řád mateřské školy. Po celý den je dětem zajištěn samoobslužný pitný režim, kdy mají kdykoliv k dispozici vodu či jiné vhodné nápoje, aby mohly samostatně uspokojovat svou potřebu tekutin.

Děti nejsou do jídla nuceny, avšak jsou motivovány a vedeny k tomu, aby ochutnaly nabízené potraviny a zároveň se učily základům zdravého stravování. Klademe velký důraz na podporu samostatnosti dětí – všechny děti jsou aktivně vedeny k přípravě stolování. Při stolování se děti samostatně obsluhují dle svých možností a věku.

Dbáme na dodržování hygienických návyků, zejména mytí rukou před jídlem a po použití toalety.

4.4 Organizace

Provoz mateřské školy je stanoven na dobu od 6:15 do 16:15 hodin. Děti přicházejí mezi 6:15 a 8:00 hodinou, přičemž příchod mimo tuto dobu je možný po předchozí domluvě s učitelkou. Z bezpečnostních důvodů je po ranním příchodu budova uzamčena – tedy v 8:00.

Denní režim je orientační a flexibilní, aby mohl být přizpůsoben aktuálním potřebám dětí i probíhajícím vzdělávacím aktivitám. Respektujeme individuální tempo i momentální potřeby dětí, a proto je v rámci dne dostatečný prostor pro spontánní hry, volné aktivity i řízené činnosti. V průběhu dne klademe důraz na vyváženost klidových a aktivních momentů.

Děti mají každý den zajištěný dostatečný pobyt na čerstvém vzduchu, přičemž délka pobytu venku se přizpůsobuje aktuálním klimatickým podmínkám. Pobyt venku podporuje pohybovou aktivitu, rozvoj sociálních dovedností a kontakt s přírodou.

Orientace v denním režimu:

6:15 – 8:00	příchod dětí do MŠ, spontánní činnosti a volné hry podle zájmu dětí
8:00 – 8:15	ranní pohybová chvílka
8:15 – 8:30	hygiena, dopolední svačina
8:30 – 9:15	didakticky cílená individuální, skupinová či frontální práce, příprava na pobyt venku
9:15 – 11:15	pobyt venku na zahradě nebo při vycházkách v přírodě
11:15 – 11:45	hygiena, oběd
11:45 – 13:30	hygiena, odpočinek a klidové aktivity přizpůsobené věku a potřebám dětí
13:30 – 14:00	převlékání, hygiena, odpolední svačina
14:00 – 16:15	tělovýchovná chvílka, odpolední zájmové činnosti, volné hry dětí s důrazem na spontánnost + dle zájmu dětí pokračování didakticky cílených činností

Při organizaci dne zohledňujeme také mimoškolní akce (divadelní představení, výlety apod.), které mohou ovlivnit běžný režim.

4.5 Spolupráce se zákonnými zástupci

Úzká a otevřená spolupráce mezi mateřskou školou, zákonnými zástupci a dítětem je základem úspěšného vzdělávání a rozvoje dítěte. Usilujeme o vybudování vztahu založeného na vzájemné důvěře, respektu a partnerství, které podporuje společné působení na vzdělávání a výchovu dítěte.

Během roku organizujeme různé společné aktivity a slavnosti (např. lampiónové průvody, vánoční dílny a besídky, velikonoční soutěže, pasování předškoláků, zahradní slavnosti), které slouží k upevnění vztahů mezi rodinou a školou a vytváření přátelské komunity.

Rodiče jsou vítanými partnery nejen v rámci těchto akcí, ale také přispívají k obohacení vzdělávacího prostředí. Pravidelně jim poskytujeme informace o průběhu a naplňování vzdělávacího programu a dění ve škole, a to jak prostřednictvím osobních rozhovorů, tak formou zpráv a sdělení.

4.6 Spolupráce se základní školou

Mateřská škola úzce spolupracuje se základní školou, což dětem umožňuje přirozeně se seznamovat s prostředím školy, učiteli i staršími spolužáky a získávat zkušenosti, které jim usnadňují přechod do první třídy.

Společné aktivity zahrnují například účast na divadelních představeních, plavecký výcvik předškolních dětí spolu se žáky základní školy, tradiční vítání jara spojené

s vynášením Morany, programy pořádané základní školou (např. Den dětí) či návštěvy předškoláků v první třídě.

Tato spolupráce obohacuje život v mateřské i základní škole, posiluje pocit sounáležitosti a vytváří dětem přirozené propojení mezi předškolním a školním vzděláváním.

5 CHARAKTERISTIKA ŠVP

Školní vzdělávací program „Sovičky v proměnách roku“ je postaven na přirozeném rytmu přírody a střídání ročních období. Tento koncept dětem umožňuje pozorovat a prožívat proměny okolního světa, učit se z vlastních zážitků a objevovat souvislosti mezi přírodou a každodenním životem.

Výhodou naší školy je malé smíšené oddělení s rodinnou atmosférou, kde se děti ve věku od 3 do 6 let vzájemně inspirují a podporují. Využíváme přirozeného prostředí – školní zahrady, bylinkových záhonů i blízkých lesů – pro každodenní pobyt venku a environmentální činnosti.

Naše vzdělávací filozofie vychází z principů inkluzivního, prožitkového a situačního učení, s důrazem na hru jako hlavní prostředek vzdělávání. Respektujeme individualitu každého dítěte, podporujeme jeho samostatnost, tvořivost, empatii a schopnost spolupracovat. Děti se podílejí na spoluvytváření pravidel i plánování činností, čímž posilují pocit zodpovědnosti a sounáležitosti.

ŠVP vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, jehož cíle a obsah tvoří základní rámec pro naši koncepci vzdělávání.

Usilujeme o to, aby dítě odcházející z naší mateřské školy bylo dítětem, které:

- má pozitivní vztah k učení, je zvědavé a otevřené novým poznatkům
- je samostatné v běžných činnostech a dokáže vyjádřit své potřeby
- dokáže spolupracovat s ostatními, respektovat druhé a být ohleduplné
- projevuje empatii a zájem o své okolí i životní prostředí
- má vytvořené základy pro čtenářskou, matematickou i digitální gramotnost
- se přiměřeně svému věku orientuje v pravidlech soužití
- odnáší si radost z objevování, tvořivost a zdravé sebevědomí, které mu pomohou při vstupu do základní školy

5.1 Vize a cíle ŠVP

Motto školy: „**Moudrost začíná zvědavostí.**“

Naší vizí je být místem, kde se děti s radostí učí objevovat svět, pěstují si vztah k přírodě a učí se vzájemné spolupráci a úctě.

Chceme být mateřskou školou, která je:

- **Otevřená a inovativní:** Neustále se učíme a rozvíjíme, abychom dětem nabídli ty nejlepší a nejaktuálnější vzdělávací strategie a prostředí.
- **Partnerská:** Budujeme partnerství s rodiči, zřizovatelem i komunitou, neboť věříme, že úzká spolupráce je klíčová pro úspěch každého dítěte.

- **Udržitelná:** Věnujeme se environmentální výchově a rozvíjíme povědomí o udržitelnosti, abychom děti vedli k odpovědnému vztahu k životnímu prostředí.
- **Centrum radosti a objevování:** Místem, kde se každé ráno těšíme na nové objevy, zábavu a společné učení.

5.2 Vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí a gramotností

Vzdělávání probíhá zejména prostřednictvím prožitkového učení hrou a činnostmi dětí, které podporují dětskou zvědavost a jsou založeny na přímých zážitcích dětí. Využíváme badatelské, kooperativní a experimentální činnosti, které vycházejí z přirozené zvědavosti dětí. Na dítě pohlížíme jako na aktivního účastníka učení, který se přirozeně rozvíjí prostřednictvím objevování, komunikace, spolupráce, spontánního sociálního učení a sociálních interakcí.

Cílem učitelek je vytvářet podnětné vzdělávací prostředí, v němž každé dítě může rozvíjet své schopnosti, dovednosti a postoje v souladu se svým individuálním tempem.

Učitelky plánují vzdělávací činnosti na úrovni třídy, vycházejí z cílů a obsahu ŠVP a přizpůsobují je individuálním potřebám dětí a aktuální situaci ve třídě. Podrobnější rozpis aktivit není součástí ŠVP a je interní záležitostí učitelek.

5.2.1 Obecné vzdělávací strategie

- **Situační učení** – děti se učí prostřednictvím konkrétních situací, které jim poskytují srozumitelné praktické ukázky životních souvislostí
- **Prožitkové učení** – děti poznávají svět činnostmi a hrou, které podporují zvědavost a objevování
- **Kooperativní učení** – děti rozvíjejí spolupráci, komunikaci a sdílení odpovědnosti
- **Spontánní sociální učení** – děti se učí prostřednictvím přirozené nápodoby
- **Komunikační kruh** – děti se učí komunikaci, naslouchání, vyjadřování vlastních myšlenek a respektování druhých.
- **Práce v centrech aktivit** – děti si volí činnosti podle zájmů, dovedností a motivace
- **Řízené činnosti** – jsou cíleně plánované učitelkou a zahrnují didakticky cílené aktivity, které podporují osvojení konkrétních znalostí a dovedností. Jsou propojené se spontánními činnostmi, aby vznikl vyvážený a smysluplný vzdělávací program.
- **Spontánní aktivity** – děti mají prostor pro volnou hru, samostatné objevování a experimentování
- **Individuální přístup a inkluzivní prostředí** – reagujeme na potřeby a možnosti každého dítěte, podporujeme vzájemný respekt, bezpečí a rozvoj dovedností každého dítěte
- **Propojování vzdělávacích oblastí v rámci integrovaných bloků** – činnosti umožňují dětem chápat svět v souvislostech a rozvíjet různé kompetence současně

Tyto strategie jsou uplatňovány průběžně v každodenní pedagogické činnosti a prostřednictvím integrovaných bloků vycházejících z přirozených změn v přírodě, dětského zájmu a aktuálního dění v životě mateřské školy.

5.2.2 Klíčové kompetence a možné strategie jejich rozvoje

5.2.2.1 Klíčová kompetence k učení

Záměrem je podporovat dítě v aktivním a radostném poznávání, ve schopnosti přemýšlet, zkoumat, klást otázky, učit se z chyb, spojovat nové s již známým, nacházet souvislosti a využívat své zkušenosti v praktickém životě.

Očekávané výsledky učení a vzdělávací strategie:

Při učení využívá strategie pokusu a omylu.

- Učitel cíleně vytváří podmínky pro bezpečné experimentování.
- Děti dostávají prostor zkoušet různé možnosti bez strachu z chyby.
- Podpora formou komentovaného učení („Vidím, že jsi zkusil jiný způsob.“)
- Využívání problémových situací a otevřených úloh.

Záměrně se soustředí na činnost a udrží pozornost.

- Nabídka činností vycházející ze zájmů dětí.
- Učitel sleduje soustředění dětí a přizpůsobuje délku a formu činností.
- Užití signálů, rituálů, pomůcek (obrázky, piktogramy) pro orientaci v činnosti.
- Vedení dětí k tomu, aby dokončovaly činnost dle svých možností.

Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje.

- Vzdělávání propojuje reálné situace a dětskými zážitky.
- Učitel podporuje dětskou zvědavost otázkami a výzvami k bádání.
- Využití smyslových a praktických činností, procházek, pozorování v přírodě.
- Práce s dětským „proč“ – naslouchání, hledání odpovědí společně s dítětem.

Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích.

- Děti přenáší nové dovednosti do hry a každodenních situací.
- Vzdělávací nabídka navazuje na předešlé zkušenosti.
- Učitel reflektuje s dětmi, co se naučily a jak to mohou využít.
- Využití modelových situací (např. „Co uděláš, když...?“), praktických činností (vaření, třídění, plánování).

5.2.2.2 Klíčová kompetence komunikační

Záměrem je rozvíjet schopnost dětí vyjadřovat se různými formami, sdílet své prožitky, myšlenky a potřeby, aktivně naslouchat ostatním a účelně využívat běžné informační zdroje. Komunikace probíhá v prostředí respektu a porozumění.

Očekávané výsledky učení a vzdělávací strategie:

Vyjadřuje se různými způsoby.

- Podpora přirozeného vyjadřování dětí slovy, gesty, pohybem, kresbou, dramatem.
- Učitel nabízí různé formy komunikace – slovní, výtvarné, hudební, pohybové.
- Děti mají prostor pro vlastní projev – hravý, tvořivý, dramatický.
- Učitel oceňuje individuální způsob vyjádření každého dítěte.

Prezentuje své zkušenosti, zájmy, výsledky své práce či práce skupiny.

- Vedení dětí k popisování vlastních zážitků v komunikačním kruhu či volném rozhovoru.
- Možnost představit svou práci – výkresy, modely, nápady – před ostatními.
- Podpora při skupinové práci – děti sdílejí výsledky i proces tvorby.

Klade otázky a hledá na ně odpovědi.

- Vedení dětí k přirozené zvědavosti.
- Učitel modeluje kladení otázek a hledání odpovědí.
- Společné vyhledávání odpovědí v knihách, obrázcích či pomocí pokusů.
- Využívání projektového učení nebo tematických celků podle dětských otázek.

Využívá informační zdroje, se kterými se běžně setkává.

- Seznamování dětí s knihami, obrázkovými encyklopediemi, symboly, značkami.
- Práce s jednoduchými digitálními nástroji (např. fotky, nahrávky, jednoduché aplikace).
- Podpora orientace v prostředí (značky ve školce, piktogramy).
- Vedení k přirozenému využívání informací (např. hledání jídelníčku, rozpoznávání piktogramů).

Naslouchá druhému a dodržuje domluvená pravidla komunikace.

- Vytváření prostředí důvěry a vzájemného respektu.
- Nácvik aktivního naslouchání při hrách a v komunikačním kruhu.
- Společné vytváření a připomínání pravidel komunikace.
- Využívání vizuální podpory pravidel.

5.2.2.3 Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti

Cílem je vést děti k aktivnímu zájmu o dění kolem sebe, k odpovědnosti za své chování, k ohleduplnosti, spravedlnosti a pochopení významu udržitelného způsobu života. Děti se učí, že jsou součástí širšího společenství a přírody, kterou je třeba chránit.

Očekávané výsledky učení a vzdělávací strategie:

Vyjadřuje pozitivní vztah k živé přírodě ve svém okolí.

- Pravidelné pobyty venku, kontakt s přírodou.
- Péče o přírodu – květiny, bylinky, drobní živočichové.
- Pozorování změn v přírodě, cyklů a souvislostí (roční období, životní potřeby zvířat).
- Rozvíjení výtvarného, hudebního a pohybového vyjádření přírodních jevů.

Chová se v souladu s myšlenkami, které směřují k udržitelnému rozvoji.

- Třídění odpadu, šetření vodou, energií, materiálem – vysvětlení přiměřené věku.
- Vedení dětí k šetrnému nakládání s věcmi, opakované využití materiálu při tvoření.
- Zapojení do péče o školní zahradu, kompost, recyklační aktivity.
- Diskuse o tom, co znamená „neplýtvat“, „chránit přírodu“, „pomáhat planetě“.

Přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí.

- Učitel dává prostor k volbě a následné reflexi.
- Nácvik řešení konfliktů a situací, kdy je třeba zvážit důsledky.
- Děti se podílejí na pravidlech skupiny a zažívají dopad svých rozhodnutí v praxi.
- Podpora samostatného rozhodování v každodenních činnostech.

Přispívá k fungování společenství v mateřské škole.

- Děti se podílejí na úklidu, přípravě prostředí, péči o společné věci.
- Společné plánování dne, komunitní kruhy, hlasování o činnostech.
- Podpora spolupráce – společné hry, aktivity ve dvojicích a skupinách.
- Učitel vyzdvihuje význam každého člena skupiny („Každý má svou roli“).

Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých.

- Společné vytváření pravidel třídy a jejich vizualizace.
- Vysvětlování pravidel srozumitelně, opakovaně, s důrazem na smysl a důsledky.
- Modelování a nácvik situací – co dělat, když se někdo necítí dobře, když se poruší pravidlo.
- Učitel dbá na důsledné, laskavé a spravedlivé vedení.

Identifikuje nespravedlnost a učí se na ni reagovat.

- Rozhovory o pocitech.
- Pohádky a příběhy s tématy spravedlnosti, křivdy či odvahy pomoci druhému.
- Vedení k empatii a schopnosti postavit se za sebe i za ostatní.
- Učitel reflektuje situace, ve kterých děti zažily nespravedlnost, a hledá s nimi řešení.

5.2.2.4 Klíčová kompetence osobnostní a sociální

Záměrem je rozvíjet osobní odpovědnost dítěte, zdravé sebevědomí, schopnost empatie a ohleduplného chování. Dítě se učí znát samo sebe, umět vyjádřit své potřeby a respektovat ostatní.

Očekávané výsledky učení a vzdělávací strategie:

Odmítá nevhodné a jemu nepříjemné chování i komunikaci.

- Vedení dětí k rozpoznání nevhodného chování.
- Modelové situace a nácvik asertivní reakce („To se mi nelíbí.“).
- Využití knih, her a dramatizace k rozlišování chování, které ubližuje.
- Podpora otevřeného vyjadřování pocitů a hranic.

Žádá o pomoc vrstevníky či dospělého.

- Posilování důvěry dítěte, že prosit o pomoc je v pořádku.
- Učitel nabízí konkrétní situace, kdy je vhodné se obrátit na druhé.
- Budování důvěry mezi dětmi a učitelem.
- Oceňování vzájemné pomoci mezi dětmi.

Pojmenuje vlastní silné stránky.

- Reflektivní rozhovory s dítětem o tom, co mu jde, co ho baví.
- Využívání sebehodnocení formou symbolů, emocí, portfolia.
- Učitel nabízí zpětnou vazbu zaměřenou na pozitivní vlastnosti dítěte.
- Vytváření příležitostí, ve kterých se dítě může projevit a být úspěšné.

Projevuje důvěru v sebe sama.

- Podpora samostatnosti a ocenění snahy.
- Děti dostávají příležitost rozhodovat a nést odpovědnost.
- Pozitivní podpora při překonávání překážek („Zkus to ještě jednou, věřím ti.“).
- Učitel modeluje důvěru dítěti („Ty to zvládneš.“).

Vyjadřuje svůj názor.

- Vytváření bezpečného prostoru, kde dítě může otevřeně sdělit své myšlenky.
- Práce s obrázky, knihami nebo situacemi, kdy děti vyjadřují postoj („Co si o tom myslíš?“).
- Vedení dětí k tomu, že každý může mít jiný názor.

Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým.

- Podpora nahlížení na svět očima druhého („Jak by se asi cítil?“).
- Společná reflexe situací, kde bylo potřeba pomoci, omluvit se, podělit se.
- Posilování pozitivního sociálního chování ve hře, v běžném režimu dne.
- Využívání příběhů, her a dramatizací pro prožívání emocí druhých.

Rozlišuje vhodné a nevhodné chování.

- Nácvik různých sociálních situací.

- Diskuse s dětmi – co je správné a co ne, proč se tak chováme.
- Využívání obrázků, příběhů a sociálních her.

Chová se v souladu se základními společenskými pravidly.

- Společné vytváření a respektování pravidel.
- Posilování rituálů a návyků v denním režimu.
- Modelové chování učitelem.

5.2.2.5 Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní

Záměrem je podpora dítěte v aktivním přístupu k plánování, organizaci a realizaci vlastních činností, schopnost spolupráce, vytrvalosti a oceňování práce své i druhých. Děti se učí flexibilně reagovat na změny a nacházet různé cesty k dosažení cíle.

Očekávané výsledky učení a vzdělávací strategie:

Přichází s vlastními nápady.

- Podpora tvořivosti a iniciativy.
- Povzbuzování k experimentování a zkoušení nových věcí.
- Využití projektových činností a volné hry pro rozvoj nápadů.

Navrhuje, co potřebuje k realizaci vlastních činností.

- Vedení dětí k přemýšlení o prostředcích a způsobech, jak cílů dosáhnout.
- Reflexe, co bylo potřeba a jak to pomohlo.

Ke změnám přistupuje jako k příležitostem.

- Vytváření situací, kde dochází k neočekávaným změnám (např. změna pravidel hry).
- Podpora pozitivního postoje ke změnám – „zkusíme to jinak“.
- Diskuse o výhodách a možnostech, které změny přináší.

Dokáže měnit cesty k dosažení cíle.

- Vedení dětí k hledání alternativních řešení.
- Podpora řešení problémů skrze otázky („Co můžeme udělat jinak?“).
- Umožnění dětem experimentovat a vyhodnocovat výsledky.

Dokončí, co započalo.

- Povzbuzování k vytrvalosti.
- Nastavení reálných, přiměřených cílů a podporování jejich splnění.
- Oceňování úsilí i v případě neúplného výsledku.
- Pomoc s plánováním času a kroků k dokončení úkolu.

Organizuje a realizuje svoje činnosti.

- Podpora samostatnosti při plánování a realizaci (volba materiálů, uspořádání prostoru).
- Využití denních režimů a projektů k procvičování organizace.
- Vedení dětí k zodpovědnosti za vlastní činnost.

Domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi.

- Podpora komunikace a sdílení plánů.
- Organizace společných činností a her s jasnými pravidly spolupráce.
- Nácvik řešení konfliktů a hledání kompromisů.

Spolupodílí se na společných rozhodnutích.

- Zapojení dětí do plánování a rozhodování o aktivitách.
- Podpora respektu k názorům druhých.
- Reflexe společných rozhodnutí a jejich dopadů.

Oceňuje práci i úsilí druhých.

- Vedení dětí k vnímání a oceňování práce druhých.
- Podpora vzájemného chválení a uznání.
- Modelové pozitivní hodnocení učitelem.

5.2.2.6 Klíčová kompetence k řešení problémů

Záměrem je podpora dětí samostatně a kreativně řešit problémy, využívat své zkušenosti a různé zdroje informací, experimentovat a volit vhodná řešení v různých situacích. Děti vnímají chyby jako přirozenou součást učení a rozvoje.

Očekávané výsledky učení a vzdělávací strategie:

Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů.

- Podpora pozitivního postoje k chybám jako příležitostem k učení.
- Vytváření bezpečného prostředí, kde je možné zkoušet a chybovat.

Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti.

- Vedení dětí k využívání zkušeností z běžného života.
- Podpora přemýšlení o tom, co už znají a jak to mohou použít.
- Nácvik postupného řešení krok za krokem.
- Praktické činnosti, které umožňují aplikovat dříve naučené poznatky.

Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje.

- Podpora zvědavosti a aktivního objevování světa.
- Vytváření situací pro pokusy, experimenty a manipulaci s materiály.
- Využívání přírodních jevů, smyslových her, pokusů.

Vymýšlí a zkouší různá řešení problémů a situací.

- Umožnění dětem hledat alternativy.
- Společné sdílení nápadů.

Volí adekvátní řešení vedoucí k cíli.

- Pomoc při hodnocení možností a důsledků různých řešení.
- Podpora plánování kroků potřebných k dosažení cíle.

- Učitel klade otázky: „Co bys zkusil nejdřív? Co pak?“
- Reflexe úspěšnosti vybraného řešení.

Tvořivě pracuje s informacemi.

- Podpora práce s informacemi různými způsoby (tvořivá dramatizace, kresba, modelování).
- Zapojení dětí do projektových a tematických aktivit.
- Podpora sdílení získaných poznatků s ostatními.

Čerpá informace z různých autentických, tištěných a digitálních zdrojů.

- Seznámení s dostupnými zdroji informací přiměřeně věku (knihy, obrázky, videa, internet pod dohledem).
- Vedení dětí k vyhledávání a třídění informací.
- Práce s digitálními nástroji pod dohledem.
- Podpora kritického myšlení při posuzování informací.

5.2.2.7 Klíčová kompetence kulturní

Cílem je rozvíjet u dětí citlivost k umění, kultuře a kulturnímu dění v jejich okolí, podporovat jejich aktivní zapojení do tvůrčích činností a respekt k rozmanitosti lidí i kultur.

Očekávané výsledky učení a vzdělávací strategie:

Má povědomí o kultuře, umění a o kulturním dění ve svém okolí.

- Seznámení dětí s tradicemi, slavnostmi a kulturními akcemi.
- Návštěvy výstav, divadel či kulturních míst.
- Využití knih, obrázků, hudby a videí z různých kultur.
- Rozhovory o kulturních událostech a jejich významu.

Reaguje autenticky na umělecké a kulturní podněty.

- Podpora vyjadřování emocí a dojmů z uměleckých zážitků.
- Využití dramatizace, tance, hudebních aktivit.
- Umožnění různých forem vyjádření – slovo, pohyb, výtvarné umění.
- Vedení k respektování vlastních i cizích prožitků.

Zapojuje se do tvůrčích činností.

- Poskytování prostoru a materiálů pro kreativní činnosti.
- Organizace skupinových i individuálních projektů.
- Podpora nápadů dětí a jejich realizace.
- Povzbuzování experimentování a vlastní tvorby.

Přijímá osobnostní, kulturní, náboženské a jazykové rozmanitosti ostatních.

- Vedení dětí k respektu a toleranci různorodosti.
- Představování tradic, zvyků a jazyků různých kultur.
- Podpora komunikace a vzájemného porozumění.

5.2.2.8 Klíčová kompetence digitální

Škola podporuje rozvoj digitální gramotnosti dětí tak, aby bezpečně a tvořivě využívaly digitální technologie k poznávání světa, rozvíjely infromatické myšlení a byly schopné vnímat přínosy i rizika digitálního světa.

Očekávané výsledky učení a vzdělávací strategie:

Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe.

- Zapojení dětí do řízených badatelských aktivit s digitálními nástroji (např. fotografie, jednoduché aplikace).
- Používání interaktivních vzdělávacích programů a her.
- Vedení k objevování a zkoumání digitálního prostředí pod dohledem.

Rozlišuje přínosy a rizika používání digitálních technologií.

- Diskuse o bezpečném používání digitálních zařízení.
- Vytváření pravidel pro práci s technologiemi.
- Vedení k uvědomování si rizik (např. závislost, nebezpečné obsahy).

Uplatňuje infromatické myšlení, pracuje s algoritmy.

- Podpora logického myšlení a sekvencování kroků.
- Hry a aktivity rozvíjející algoritmické myšlení (např. jednoduché kódování, pořadí činností).
- Podpora řešení problémů pomocí systematického postupu.
- Využití pomůcek jako jsou robotické hračky, programovatelné stavebnice.

5.2.3 Rozvoj základních gramotností a strategie jejich rozvoje

5.2.3.1 Čtenářská gramotnost

U dětí rozvíjíme schopnost porozumět tomu, co slyší, co vidí na obrázcích nebo v knihách, a co kolem sebe vnímají jako různé druhy textu (například značky, symboly, nápisy). Vedeme je k tomu, aby naslouchaly, přemýšlely o obsahu sdělení, povídaly si o něm a vyjadřovaly vlastní myšlenky a nápady.

Podporujeme u dětí pozitivní vztah ke knihám, příběhům a vyprávění. Skrze společné čtení, rozhovory, dramatizaci nebo hru si děti osvojují představivost a slovní zásobu. Učí se naslouchat druhým a také se samy vyjadřovat různými způsoby. Děti si tak přirozeně budují základ pro porozumění světu kolem sebe a pro pozdější čtenářské dovednosti.

V dnešním světě se děti setkávají nejen s tištěnými, ale také s digitálními texty – např. s audio pohádkami nebo interaktivními aplikacemi. Vhodně zvolené digitální prostředí může obohatit jejich zkušenost s textem.

Vzdělávací strategie k rozvoji čtenářské gramotnosti:

- Poslech čtených, vyprávěných a dramatizovaných příběhů.
- Práce s ilustracemi, symboly a vizuálními prvky k podpoře porozumění obsahu.
- Rozvíjení slovní zásoby pomocí říkanek, pohádek, hádanek, básniček a rozhovorů.
- Povídání si o příbězích, hledání souvislostí a vlastního významu příběhů.
- Nabízení knih a textových materiálů dětem k samostatnému prohlížení a listování.
- Podpora aktivního naslouchání a vyjadřování vlastních názorů na text.
- Vytváření prostředí, které pozitivně motivuje ke čtení (čtenářský koutek, knihovna, návštěva knihovny).

5.2.3.2 Matematická gramotnost

U dětí rozvíjíme schopnost vnímat množství, tvary, velikosti, prostorové vztahy, čas a jednoduché situace z běžného života, ve kterých se matematika přirozeně vyskytuje. Děti se učí porovnávat, třídít, určovat pořadí, počítat a řešit jednoduché úkoly.

Hravou a praktickou formou podporujeme dětskou zvědavost a touhu přemýšlet nad věcmi kolem sebe. Využíváme běžné situace, kdy děti počítají, měří, orientují se v prostoru nebo hledají řešení problémů. Tím si rozvíjejí logické myšlení.

Kromě manipulativních pomůcek a praktických činností lze rozvoj matematického myšlení podpořit i pomocí vhodně zvolených digitálních nástrojů, jako jsou jednoduché aplikace, interaktivní tabule nebo digitální hry zaměřené na počítání, tvary či prostorovou orientaci. Tyto prostředky mohou hravou formou posílit motivaci a zájem dětí o matematiku.

Vzdělávací strategie k rozvoji matematické gramotnosti:

- Manipulace s předměty pro srovnávání, třídění a určování množství.
- Využívání každodenních situací (počítání dětí, talířů, hraček apod.).
- Práce s rytmem, vzory a posloupnostmi (písničky, rytmičká cvičení, taneční kroky).

- Rozvoj prostorové orientace pomocí pohybu, stavebnic, schémat a map.
- Nácvik pojmů jako více/méně, větší/menší, nahoře/dole, první/poslední atd.
- Hraní rolí v obchodě, na poště apod., kde děti používají čísla, peníze a čas.
- Vedení dětí k samostatnému přemýšlení nad úkolem a hledání různých cest řešení.

5.3 Pedagogická diagnostika

Pedagogická diagnostika je v naší mateřské škole nedílnou součástí vzdělávacího procesu. Učitelky průběžně sledují rozvoj dětí a vedou záznamy o pokroku a potřebách každého dítěte.

K diagnostice využíváme zejména:

- diagnostický systém podle paní Bednářové
- u předškolních dětí je doplňkově využívána diagnostika iSophi
- spolupráce se SPC a PPP – testování školní zralosti a odborné poradenství pro děti se specifickými potřebami
- logopedická depistáž – prováděná logopedem pro sledování a podporu jazykového a komunikačního rozvoje dítěte
- portfolio dítěte – dokumentace aktivit (výtvarných, pohybových, jazykových, projektových) reflektující pokroky, zájmy a tempo dítěte. Záznamy jsou podkladem pro plánování vzdělávací nabídky i pro komunikaci s rodiči

5.4 Individualizace vzdělávání

Vzdělávání je založeno na respektu k individualitě každého dítěte, který zohledňuje věk, vývojovou úroveň, aktuální potřeby, zájmy, tempo učení i rodinný kontext dítěte.

Individualizace je zajišťována zejména těmito způsoby:

- **Nabídkou vzdělávacích činností v různém stupni obtížnosti i formách organizace** – děti se mohou zapojit do činností frontálních, skupinových i individuálních, dle vlastního výběru.
- **Možností volby činností, materiálů a tempa práce** – děti si vybírají aktivity podle svých zájmů a schopností. Učitelky volbu usměrňují tak, aby se dítě rozvíjelo ve všech oblastech.
- **Podporou přizpůsobenou potřebám dítěte** – učitelky volí míru vedení, pomoci a výzev podle vývojové úrovně jednotlivých dětí.
- **Reflexí a plánováním s využitím individuálních portfolií** – práce s portfoliem umožňuje sledování pokroku, identifikaci silných stránek a plánování dalších kroků vzdělávací podpory.
- **Systematickým pozorováním a vyhodnocováním vzdělávacích potřeb** – slouží k individualizovanému plánování vzdělávací nabídky,

5.4.1 Podpora specifických skupin dětí

5.4.1.1 Děti ve věku od 2 do 3 let

- Zajišťujeme především citlivou podporu při adaptaci, budování důvěry, rozvoji sebeobsluhy, komunikačních dovedností a navazování vztahů.
- Respektujeme potřebu pravidelného režimu, srozumitelných rituálů a klidového zázemí.

5.4.1.2 Děti se speciálními vzdělávacími potřebami

- V případě potřeby podpůrných opatření spolupracujeme s poradenským zařízením, zákonnými zástupci a případně dalšími odborníky.
- V rámci možností školy vytváříme individuální vzdělávací plán (IVP) a uplatňujeme přiměřená pedagogická a organizační opatření.

5.4.1.3 Děti nadané a děti s vyšší úrovní rozvoje v konkrétní oblasti

- Poskytujeme jim obohacující vzdělávací nabídku, využíváme otevřené úkoly, badatelské výzvy a podněty k samostatné či skupinové práci.
- Podporujeme hlubší zkoumání témat, rozvoj tvořivosti, logického a kritického myšlení.
- Sledujeme a podporujeme rozvoj mimořádného nadání ve spolupráci s rodiči a případně odborníky.

6 OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Školní vzdělávací program „Sovičky v proměnách roku“ je koncipován tak, aby systematicky a komplexně rozvíjel osobnost každého dítěte. Využíváme přirozeného rytmu roku, tematických bloků a všedních každodenních situací, které poskytují příležitosti pro smysluplné učení. Vzdělávání chápeme jako společný proces dětí a dospělých, který podporuje samostatnost a radost z objevování a aktivní účast dítěte.

Vzdělávání je koncipováno tak, aby děti získávaly zkušenosti napříč klíčovými kompetencemi¹ a vzdělávacími oblastmi. Děti se učí samostatně poznávat svět, komunikovat, spolupracovat, řešit problémy a přijímat odpovědnost za své jednání, čímž se komplexně rozvíjejí jejich dovednosti a osobnost.

6.1 Vzdělávací oblasti

Očekávané výsledky učení se přirozeně propojují napříč všemi integrovanými tematickými bloky. Rozvoj dětí se tak odehrává současně v oblasti tělesného, psychického, sociálního, poznávacího a environmentálního rozvoje, a to při hrách, tvořivých činnostech, každodenních situacích i při objevování přírody. Tento přístup podporuje celostní rozvoj dítěte, umožňuje propojení zkušeností a usnadňuje dětem aplikovat získané znalosti a dovednosti v různých kontextech, čímž se upevňuje jejich samostatnost, sebevědomí a schopnost spolupráce.

6.1.1 Dítě a jeho tělo

Vzdělávací záměr: Podporovat všestranný rozvoj těla dítěte, jeho pohybových a praktických dovedností, smyslové vnímání a schopnost samostatně pečovat o vlastní zdraví. Děti prožívají a objevují svět svými smysly, rozvíjejí motoriku, učí se praktickým činnostem a získávají pozitivní návyky pro udržování zdraví a fyzické zdatnosti.

- **Tělo, smysly a biologické potřeby**
  - Program přirozeně podněcuje děti k prozkoumávání světa všemi smysly – například při poznávání přírody (pozorování detailů, vnímání vůní, hmatové poznávání) nebo při běžných činnostech s různými materiály (modelování, práce s hlinou, sensorické hry).
  - Děti jsou vedeny k uvědomování si biologických potřeb a schopnosti o ně samostatně pečovat – např. rozpoznat hlad, žízeň, potřebu odpočinku a vyjádřit je v souvislosti s denním režimem.

---

¹ 5.2.2 Klíčové kompetence a možné strategie jejich rozvoje strana 13.

- **Pohyb, hrubá a jemná motorika**
  - Denní režim zahrnuje pestrou škálu pohybových činností: pohybové hry venku i uvnitř, chůzi, běh, skákání, lezení, které rozvíjejí hrubou motoriku, rovnováhu a koordinaci.
  - Při tvoření (kreslení, malování, modelování, střihání, lepení), manipulačních činnostech, práci s didaktickými pomůckami, ale i při manipulaci s drobnými předměty se cíleně rozvíjí jemná motorika, obratnost prstů, koordinace oko-ruka ale i samostatnost při zacházení s nástroji.
- **Praktický život**
  - Děti si osvojují praktické a sebeobslužné dovednosti, jako je oblékání (včetně přizpůsobení oblečení počasí), úklid, příprava stolování a základní hygienické návyky.
  - Práce s jednoduchým náčiním (nůžky, příbor, smetáček s lopatkou, malé zahradnické náčiní, šroubováky apod.) je plánovaná s ohledem na bezpečnost a věk.
- **Fyzická zdatnost**
  - Pravidelný a dostatečný pobyt na čerstvém vzduchu v průběhu celého roku a rozmanitost pohybových aktivit (včetně volné hry na zahradě a spontánního pohybu) přispívají k rozvoji fyzické zdatnosti, vytrvalosti a odolnosti organismu.
- **Ochrana zdraví**
  - Děti se učí porozumět významu zdravé životosprávy, dodržování hygienických zásad (mytí rukou, kašláni do lokte) a bezpečného chování (např. při hře s náradím, v pohybu, v přírodě), což je klíčové pro ochranu vlastního zdraví a prevenci úrazů.

6.1.2 Dítě a jeho psychika

Vzdělávací záměr: Podporovat psychický rozvoj dítěte, vnímání vlastní individuality, rozpoznávání a zvládání emocí, rozvoj myšlení, tvořivosti a jazykových dovedností. Děti prožívají, objevují a vyjadřují své pocity, rozvíjejí představivost a fantazii, získávají zkušenosti s řešením problémů a rozšiřují své schopnosti komunikace, čtenářské a matematické představy.

- **Sebepojetí, autonomie a emoce**
  - Děti jsou vedeny k uvědomování si své individuality, svých pocitů a potřeb. Prostřednictvím volné hry, tvořivých činností (malování, modelování, tancování) a spontánních interakcí se učí vyjadřovat své pocity, pojmenovávat je a zvládat je.
  - U dětí podporujeme rozvoj sebedůvěry tím, že dáváme dětem prostor pro samostatnou volbu činností a podporujeme jejich samostatnost v sebeobsluze.
  - Důležitou součástí tohoto rozvoje je také vedení dětí k vnímání chyby jako přirozené součásti učení. Děti se učí pracovat s chybou, nebát se jí, reflektovat ji a hledat způsoby nápravy, což posiluje jejich odolnost a schopnost učit se z vlastních zkušeností.

- **Myšlenkové operace a procesy**
  - Pozorování, porovnávání, třídění a řazení (např. přírodnin, hraček), řešení jednoduchých hádanek a problémů (např. jak co postavit, jak vyřešit konflikt ve hře) intenzivně rozvíjí myšlenkové operace.
  - Běžné činnosti vyžadující plánování, předvídání a vyvozování závěrů podporují komplexní myšlenkové procesy.

- **Představivost, fantazie, tvořivost**
  - Volná hra, výtvarné a konstruktivní činnosti (modelování, stříhání, lepení, tvoření z různých materiálů) jsou hlavním prostorem pro rozvoj představivosti, fantazie a originality.
  - Přírodní prostředí a tematické bloky navíc slouží jako inspirace pro rozmanitou tvorbu, která podporuje estetické cítění.

- **Jazyk a řeč**
  - Neustálá komunikace (rozhovory, dialogy, diskuse) s pedagogy a vrstevníky o prožitcích, pozorování, nápadech a běžných denních situacích rozšiřuje slovní zásobu, rozvíjí vyjadřovací schopnosti a kulturu řeči.
  - Předčítání knih, vyprávění příběhů a říkadel během dne aktivně podporuje rozvoj receptivní i expresivní řeči.

- **Předčtenářské dovednosti**
  - Seznamování s knihami, obrázkovými příběhy, piktogramy pro označení věcí nebo pravidel a aktivní zapojení do čtení obrázků a jednoduchých symbolů rozvíjí zájem o psanou řeč a základní předčtenářské dovednosti.

- **Předmatické představy**
  - Práce s materiály (třídění, porovnávání velikostí, tvarů, barev), počítání předmětů, rozdělování na části, orientace v prostoru (např. "před, za, vedle") a čase (denní režim, roční období) v rámci běžných činností a her rozvíjí předmatické představy a logické uvažování.

6.1.3 Dítě, ten druhý a společnost

Vzdělávací záměr: Vést děti k porozumění pravidlům soužití, posilování empatie, spolupráce a respektu ve skupině.

- **Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti**
  - Program podporuje hladkou adaptaci dětí na prostředí mateřské školy a aktivní zapojení do kolektivu.

- Společné hry, skupinové projekty (např. společné tvoření, budování) a každodenní interakce s vrstevníky a pedagogy přirozeně podporují socializaci, učení se pravidlům soužití a navazování přátelství.
- **Základy etikety a morální hodnoty**
  - V průběhu celého dne a při všech činnostech se děti učí základům etikety (pozdrav, poděkování, omluva), ohleduplnosti k druhým a k životnímu prostředí.
  - Jsou vedeny k uvědomění si morálních hodnot, jako je spravedlnost, vzájemná pomoc, respekt k odlišnostem a úcta k životu (ať už jde o jiné lidi nebo přírodu).
- **Svět lidí a kultury:**
  - Program seznamuje děti s lidovými tradicemi, zvyky a svátky spojenými s ročním obdobím a přírodou. Děti poznávají kulturní hodnoty prostřednictvím příběhů, písní, tvoření tradičních dekorací apod.
  - V běžném životě školky se děti seznamují s různými sociálními rolami (učitelka, kuchařka, uklízečka, kamarád).
- **Zásady estetického a kulturního vnímání a vyjadřování**
  - Program rozvíjí vnímání krásy přírody, umění a denního prostředí školky.
  - Děti se učí vyjadřovat své estetické prožitky prostřednictvím výtvarné (malování, modelování, tvoření z různých materiálů), hudební a pohybové tvorby, která je často inspirována přírodními tématy a ročními obdobími.

6.1.4 Dítě a svět

Vzdělávací záměr: Pomáhat dětem orientovat se ve světě přírody a společnosti, rozvíjet vztah k místu, kde žijí, a odpovědné jednání vůči prostředí. Tato oblast se zaměřuje na elementární poznatky o světě, jeho fungování a proměnách, orientaci v čase a prostoru, environmentální uvědomění a rozvoj vztahu k přírodě a civilizaci.

- **Poznávání světa a přírody**
  - Program je zaměřen na přímé poznávání okolního světa, především přírody v jejích sezónních cyklech. Děti získávají konkrétní poznatky o rostlinách, živočiších, přírodních jevech prostřednictvím pozorování, experimentování a rozhovorů.
  - Učí se chápat, jak příroda funguje a jak je důležitá pro život.
- **Životní prostředí a jeho ochrana**
  - "Sovičky v proměnách roku" rozvíjí environmentální uvědomění. Děti se učí zodpovědnému a ohleduplnému chování k životnímu prostředí skrze praktické činnosti, jako je třídění odpadu, péče o školní zahradu, šetření vodou a energiemi.
  - Jsou vedeny k vytváření pozitivního vztahu k přírodě a k pochopení, že jsou její součástí.

- **Bezpečné chování**
  - V kontextu poznávání světa a přírody, ale i běžného fungování ve školce, je kladen důraz na osvojení si zásad bezpečného chování v různých prostředích (na zahradě, v blízkosti silnice, v lese, při práci s nástroji) a v různých situacích.
  - Děti se učí rozpoznat potenciálně nebezpečné situace a správně na ně reagovat, včetně znalosti důležitých telefonních čísel.

6.2 INTEGROVANÉ BLOKY

Školní vzdělávací program je rozdělen do čtyř integrovaných tematických bloků, které odpovídají ročnímu cyklu a proměnám přírody:

1. **Podzimní šepot lesa**
2. **Zimní sen krajiny**
3. **Jarní probuzení**
4. **Letní putování**

Členění do tematických bloků umožňuje dětem vzdělávat se komplexně a propojuje tělesný, psychický, sociální, poznávací i environmentální rozvoj. Bloky podporují přirozenou adaptaci na prostředí mateřské školy, pocit bezpečí a sounáležitost, umožňují systematicky poznávat přírodu a její proměny, rozvíjet praktické a sociální dovednosti, spolupráci, tvořivost a schopnost řešit problémy. Děti tak postupně získávají nové zkušenosti, učí se propojit je s těmi již osvojenými a rozvíjejí samostatnost, respekt k pravidlům a schopnost reflektovat vlastní činnosti.

6.2.1 Integrovaný blok: Podzimní šepot lesa

Cílem tohoto vzdělávacího bloku je usnadnit dětem adaptaci na nové prostředí mateřské školy, vytvořit bezpečný prostor pro utváření vztahů, seznámení s režimem dne, prostředím MŠ a posílení důvěry k dospělým i vrstevníkům. Děti mají příležitost postupně se seznamovat s prostředím školky prostřednictvím hravých činností, adaptivních a seznamovacích her. Učí se vnímat rytmus dne, poznávat zaměstnance školky, nová místa i své vrstevníky. Velký důraz je kladen na podporu pocitu bezpečí, důvěry a sounáležitosti. Děti jsou vedeny k aktivnímu spoluvytváření pravidel společného soužití, čímž přirozeně upevňují své sociální vazby, zodpovědnost a respektování druhých.

Skrze smyslové a prožitkové činnosti děti objevují proměny podzimní přírody a učí se ji vnímat, prožívat a chránit. Děti poznávají podzimní proměny přírody – barvy, počasí, plody, přípravy zvířat na zimu, smyslově vnímají okolní svět, tvoří z přírodnin, rozvíjejí estetické citění a aktivně prožívají změny kolem sebe.

Podtémata:

- **Vítáme vás ve školce** – Děti poznávají prostředí mateřské školy. Seznamují se se svou značkou. Děti se seznamují s režimem dne ve školce. Zapojují se do seznamovacích her, které jim pomáhají najít nové kamarády a zvyknout si na kolektiv.
- **Já a moji kamarádi** – Děti spolu vytvářejí pravidla chování, která podporují bezpečné a příjemné prostředí. Vnímají a pojmenovávají své emoce. Seznamují se s příběhy o přátelství a vzájemné pomoci, které je vedou k porozumění a ohleduplnosti k ostatním.
- **Podzim v lese** – Děti pozorují podzimní přírodu a vnímají změny počasí a krajiny. Objevují barvy podzimu a sledují, jak se zvířátka připravují na zimu. Poznávají lesní zvířata a ptáky, rozeznávají jedlé a nejedlé houby a připomínají si bezpečnostní pravidla při pobytu v lese. Součástí aktivit je tvoření a práce s přírodninami.
- **Ovoce a zelenina** – Děti poznávají a pojmenovávají různé druhy ovoce a zeleniny. Zapojují smysly – vnímají chuť, vůni i tvar a všímají si rozdílů mezi jednotlivými druhy.

Záměr bloku

- Usnadnit dětem adaptaci na prostředí MŠ a vytvořit bezpečný prostor pro utváření vztahů.
- Podporovat vnímání rytmu dne a pravidel společného soužití.
- Rozvíjet citlivý vztah k podzimní přírodě prostřednictvím smyslových a prožitkových činností.

Očekávané výsledky učení

- dítě se postupně orientuje v denním režimu MŠ a rozpoznává svou značku (*kompetence k učení, komunikační*)
- spoluvytváří pravidla soužití a učí se je přijímat a dodržovat (*kompetence k občanství a udržitelnosti, osobnostní a sociální*)
- navazuje vztahy s vrstevníky, projevuje empatii a nabízí pomoc (*kompetence osobnostní a sociální*)
- smyslově zkoumá přírodní materiály, experimentuje s nimi a tvořivě je využívá (*kompetence k učení, k podnikavosti a pracovní, kulturní*)
- pojmenovává podzimní přírodniny, barvy a počasí, sdílí jednoduchým jazykem změny v přírodě (*kompetence komunikační, čtenářská gramotnost*)
- třídí a porovnává přírodniny podle znaků (barva, tvar, velikost), hledá mezi nimi souvislosti (*kompetence k řešení problémů, matematická gramotnost*)
- pečuje o společné prostředí a chová se ohleduplně k přírodě (*kompetence k občanství a udržitelnosti*).

Strategie / vzdělávací nabídka

- seznamovací hry a komunikační kruh – sdílení dojmů, společná tvorba třídních pravidel, práce s piktogramy pravidel (*kompetence komunikační, čtenářská gramotnost*)
- výtvarné a pracovní činnosti s přírodninami (listy, kaštiny, žaludy) – koláže, mandaly, tvoření dekorací (*kompetence pracovní a kulturní*)
- pozorování počasí a změn v přírodě, vedení jednoduchého kalendáře počasí, tvorba kalendáře na interaktivní tabuli (*kompetence k občanství a udržitelnosti, matematická a digitální gramotnost*)
- smyslové hry – poznávání přírodnin hmatem, sluchem, čichem (*kompetence k učení*),
- společné vycházky do lesa, sběr přírodnin, „lov podzimních pokladů“ s využitím digitální dokumentace (*kompetence k občanství a udržitelnosti, digitální gramotnost*)
- dramatizace pohádky o podzimu, zpěv písní, básničky a říkadla (*kompetence kulturní, komunikační*)
- reflexe na závěr týdne – v komunikačním kruhu děti vyprávějí, co se jim podařilo, co objevily a co je bavilo (*kompetence k učení, osobnostní a sociální*)
- pozorování změn světla a stínů v lese, využití lupy či dalekohledu pro bližší zkoumání přírody (*kompetence k učení*)
- projekt „podzimní přírodní deník“ – děti dokumentují listy, kaštiny, počasí a kreslí své postřehy (*digitální gramotnost*)
- Hry na orientaci v prostoru – hledání pokladů podle mapy nebo značek (*kompetence k řešení problémů, k podnikavosti a pracovní*)

Propojení s klíčovými kompetencemi a gramotnostmi

- **Kompetence k učení:** dítě zkoumá a objevuje přírodní jevy.
- **Kompetence komunikační:** sdílí své dojmy a pocity, naslouchá druhým, pojmenovává podzimní jevy.
- **Kompetence osobnostní a sociální:** přijímá pravidla, spolupracuje, projevuje empatii.
- **Kompetence k občanství a udržitelnosti:** pečuje o přírodu, třídí odpad, učí se šetřit zdroji.
- **Kompetence k podnikavosti a pracovní:** tvoří z přírodnin, dokončuje činnosti, zapojuje se do péče o prostředí.
- **Kompetence kulturní:** vnímá krásu podzimní přírody, tvoří inspirován přírodními jevy, zpívá a recituje.
- **Kompetence k řešení problémů:** hledá souvislosti mezi přírodninami, nachází různé způsoby třídění a využití.
- **Gramotnosti:**
  - **čtenářská** – práce s knihami, příběhy o podzimu, piktogramy pravidel
  - **matematická** – třídění, porovnávání a počítání přírodnin, práce s kalendářem
  - **digitální** – fotografování listů, tvorba digitálního kalendáře

6.2.2 Integrovaný blok: Zimní sen krajiny

Tento vzdělávací blok seznamuje děti s charakteristickými rysy zimního období a proměnami přírody. Děti se učí vnímat zimní krajinu, poznávat její projevy (sníh, mráz) a chápat potřeby volně žijících zvířat v zimě. Společně se podílí na péči o ptáky a zvířátka, čímž rozvíjejí environmentální citění a zodpovědný vztah k okolnímu světu.

V průběhu bloku vytváříme atmosféru radostného očekávání z Vánoc a předvánoční pohody. Děti se zapojují do činností spojených s adventem a Vánocemi – zpívají koledy, naslouchají příběhům, tvoří dárky, zdobí prostory mateřské školy a připravují se na slavnostní chvíle. Učí se přitom chápat smysl tradic a význam mezilidských vztahů.

Děti si osvojují základní orientaci v čase (advent, Vánoce, příchod nového roku) a získávají povědomí o čase a změnách v přírodě.

Při pobytu venku a v rámci sezónních her a sportovních aktivit rozvíjíme pohybové dovednosti dětí a vnímání vlastního těla.

Podtémata:

- **Mráz a sníh kolem nás** – Děti poznávají typické zimní sporty a vyzkoušejí si některé z nich v jednoduché formě. Učí se, jak se správně chovat v zimě, aby byly v bezpečí při hrách venku i na sněhu. Seznamují se s významem zimního oblečení a jeho ochranou před mrazem.
- **Zvířátka v zimě** – Děti poznávají, která zvířata spí v zimě zimním spánkem a proč. Učí se, jak pečovat o zvířata během zimního období a jak jim lidé mohou pomoci.
- **Těšíme se na Vánoce** – Děti prožívají čas adventu a zapojují se do tvorby vánoční výzdoby. Podílí se na pečení a výrobě drobných dárečků, zpívají vánoční koledy a seznamují se s vánočními tradicemi.
- **Bylo, nebylo (pohádky)** – Děti objevují svět pohádek prostřednictvím dramatizace a vyprávění. Vytvářejí kulisy, čtou pohádky a pracují s knihou. Činnosti rozvíjejí fantazii, slovní zásobu a radost z objevování příběhů.

Záměr bloku

- Seznamovat děti s charakteristickými rysy zimního období a proměnami přírody.
- Rozvíjet environmentální citění prostřednictvím péče o ptáky a zvířata v zimě.
- Podporovat vnímání tradic (advent, Vánoce, Tři králové) a význam mezilidských vztahů.
- Rozvíjet pohybové dovednosti při zimních hrách a sportech a vést děti k bezpečnému chování.

Očekávané výsledky učení

- dítě se orientuje v zimní krajině, vnímá její proměny a popisuje základní projevy - sněh, mráz, stopy (*kompetence k učení, komunikační*)
- zkoumá vlastnosti sněhu a ledu, experimentuje a hledá souvislosti mezi přírodními jevy (*kompetence k řešení problémů, matematická gramotnost*)
- vypráví své zážitky, zapojuje se do zpěvu koled a dramatizace pohádek (*kompetence komunikační, kulturní, čtenářská gramotnost*)
- dodržuje základní bezpečnostní pravidla při hrách ve sněhu a venku, přizpůsobuje oblečení počasí (*kompetence osobnostní a sociální*)
- pečuje o ptáky a zvířata v zimě, chápe jejich potřeby a význam lidské pomoci (*kompetence k občanství a udržitelnosti*)
- zapojuje se do přípravy dárků a výzdoby, dokončuje své činnosti a oceňuje práci druhých (*kompetence k podnikavosti a pracovní*)
- přijímá pravidla spolupráce a projevuje empatii při společných aktivitách (*kompetence osobnostní a sociální*)
- využívá jednoduché digitální nástroje při poznávání zimní přírody a tradic - fotografie, videa, (*kompetence digitální*)

Strategie / vzdělávací nabídka

- hry na sněhu, stavba sněhuláka, bezpečnostní pravidla; experimenty se sněhem a ledem, dokumentace pokusů (*kompetence k řešení problémů, digitální gramotnost*)
- pozorování stop zvířat, výroba krmítek, péče o ptáčky (*kompetence k občanství a udržitelnosti*)
- adventní kalendář, pečení cukroví – práce s obrázkovým receptem, výroba dárků, výzdoba třídy, zpěv koled (*kompetence kulturní, k podnikavosti a pracovní; čtenářská gramotnost*)
- poslech a dramatizace pohádek, tvorba kulis, práce s knihou (*kompetence komunikační, kulturní, čtenářská gramotnost*)
- digitální aktivity – fotografování zimní přírody, tvorba kalendáře, sledování krátkých videí o zvířatech (*kompetence digitální*)
- reflexe v komunikačním kruhu – děti sdílí, co objevily v zimní přírodě, co je bavilo při hrách, na co se těší o Vánocích (*kompetence k učení, osobnostní a sociální*)
- experimenty s teplotou, ledem – sledování tání ledu, tvorba sněhových struktur (*kompetence k řešení problémů, matematická gramotnost*).
- simulace zimních přírodních jevů pomocí interaktivních materiálů a digitálních aplikací (*digitální kompetence*).
- kreslení a modelování stop zvířat ve sněhu, vytváření „stopovacího deníku“ (*kompetence k učení, kulturní, digitální*).

Propojení s klíčovými kompetencemi a gramotnostmi

- **Kompetence k učení:** dítě zkoumá přírodní jevy, učí se z pokusů a zkušeností.
- **Kompetence komunikační:** vyjadřuje se různými způsoby (slovo, zpěv, dramatizace), naslouchá druhým.
- **Kompetence osobnostní a sociální:** spolupracuje, projevuje empatii, rozlišuje vhodné chování.
- **Kompetence k občanství a udržitelnosti:** pečuje o přírodu, pomáhá zvířatům, respektuje pravidla.
- **Kompetence k podnikavosti a pracovní:** tvoří dárky, organizuje si práci, dokončuje činnosti, oceňuje druhé.
- **Kompetence k řešení problémů:** experimentuje se sněhem a ledem, hledá různá řešení v hrách i tvoření.
- **Kompetence kulturní:** seznamuje se s tradicemi, tvoří a zpívá, dramatizuje pohádky.
- **Kompetence digitální:** využívá digitální technologie k poznávání, rozlišuje přínosy a rizika.
- **Gramotnosti:**
  - **čtenářská** – poslech a reprodukce pohádek, práce s obrázkovými recepty, koledy,
  - **matematická** – třídění a porovnávání přírodnin, kalendář počasí, počítání stop,
  - **digitální** – fotografování zimní přírody, tvorba digitálního kalendáře, sledování vzdělávacích videí.

6.2.3 Integrovaný blok: Jarní probuzení

Tento blok přináší dětem konkrétní poznatky a zkušenosti o probouzející se přírodě, o vztazích mezi živou a neživou přírodou a o propojenosti života na planetě Zemi. Prostřednictvím přímého pozorování, smyslového vnímání a prožitkového učení se děti seznamují se změnami počasí na jaře a koloběhem života. Učí se chápat rozmanitost a krásu přírody a vytvářejí si k ní pozitivní a ohleduplný vztah.

Děti se seznamují se základními ekologickými souvislostmi – například jak znečištění ovzduší ovlivňuje zdraví lidí a stav přírody.

V tematickém bloku se zaměřujeme také na vztahy v rodině, péči o mladší i starší členy, vzájemnou pomoc a empatii.

Součástí bloku je rovněž seznámení s jarními tradicemi a zvyky. Aktivity vedou děti k prožitku sounáležitosti s kulturním dědictvím a podporují jejich estetické, jazykové i pohybové dovednosti.

Podtémata:

- **Jaro je tady** – Děti pozorují změny v přírodě, které přicházejí s jarem. Sledují pučení stromů, objevují první jarní květiny a pozorují návrat ptáků z teplých krajů. Vnímají, jak se příroda probouzí k životu a jak se mění prostředí kolem nich.
- **Mládě a jeho maminka** – Děti poznávají život zvířat, především hospodářských. Vnímají, jak funguje rodina, jak si členové navzájem pomáhají a pečují o mladší i starší. Seznamují se s vztahem mezi generacemi a s důležitou rolí rodičů a prarodičů v životě rodiny.
- **Velikonoce** – Děti poznávají velikonoční tradice a symboly, tvoří velikonoční výzdobu a zapojují se do jarních zvyků. Prostřednictvím hravých aktivit prožívají sounáležitost s kulturním dědictvím a rozvíjejí své estetické, jazykové a pohybové dovednosti.
- **Co ze mě dělá člověka** – Děti poznávají lidské tělo, smysly a jednotlivé orgány, jejich funkce a význam pro zdraví. Rozvíjejí empatii, přátelství a pravidla soužití prostřednictvím her a rozhovorů. Zaměřují se na sebepojetí a vztahy s ostatními lidmi. Seznamují se s různými povoláními a dovednostmi, které lidé využívají k pomoci druhým.

Záměr bloku

- Přinést dětem poznatky a zkušenosti o probouzející se přírodě a koloběhu života.
- Vést děti k chápání vztahů mezi živou a neživou přírodou a k uvědomování ekologických souvislostí.
- Rozvíjet pozitivní vztahy v rodině, péči o druhé, empatii a respekt.
- Seznámit děti s jarními tradicemi a zvyky, rozvíjet estetické, jazykové a pohybové dovednosti.

Očekávané výsledky učení

- dítě pozoruje jarní proměny přírody, objevuje první květiny a vnímá návrat ptáků (*kompetence k učení, komunikační*)
- experimentuje se smysly a přírodními jevy, hledá souvislosti mezi přírodou a počasím (*kompetence k řešení problémů*)
- poznává mláďata, sleduje jejich vztah k rodičům a uvědomuje si význam péče v rodině (*kompetence osobnostní a sociální, k občanství a udržitelnosti*)
- pojmenovává části lidského těla a jejich funkce, zkoumá smysly a sdílí své poznatky (*kompetence k učení, komunikační*)
- zapojuje se do jarních tradic, vytváří dekorace a zpívá písně (*kompetence kulturní, k podnikavosti a pracovní*)
- přichází s vlastními nápady, plánuje postup práce a dokončuje své činnosti (*kompetence k podnikavosti a pracovní, k řešení problémů*)
- spolupracuje ve skupině, učí se naslouchat, projevuje empatii a respekt (*kompetence osobnostní a sociální*)
- využívá digitální technologie k poznávání přírody a tradic (*kompetence digitální, digitální gramotnost*)

Strategie / vzdělávací nabídka

- pozorování jarní přírody při vycházkách, fotografování změn (*digitální gramotnost*),
- setí a péče o rostliny, zalévání květin, sledování růstu (*kompetence k občanství a udržitelnosti*),
- hry s mláďaty na statku (reálné figurky zvířat), stavba farmy, prohlížení obrázkových encyklopediích, rozhovory o rodině a péči o druhé (*kompetence osobnostní a sociální, čtenářská gramotnost*)
- výroba velikonočních dekorací, barvení vajíček, zpěv jarních písní a koled (*kompetence kulturní, k podnikavosti a pracovní*)
- dramatizace jarních příběhů a pohádek, práce s knihou (*čtenářská gramotnost, kompetence komunikační*)
- hry a cvičení zaměřené na poznávání lidského těla a smyslů, jednoduché experimenty např. chuť, čich, sluch (*kompetence k učení, k řešení problémů*)
- rozhovory o povoláních a rolích lidí ve společnosti, hraní rolí v tematických hrách (*kompetence k podnikavosti a pracovní, osobnostní a sociální*)

- diskuze o ekologii (znečištění, recyklace) doplněná obrázky nebo krátkými vzdělávacími videi (*kompetence k občanství a udržitelnosti, digitální gramotnost*)
- komunikační kruh – sdílení jarních zážitků, co děti objevily, co je bavilo (*kompetence k učení, komunikační, osobnostní a sociální*).
- sledování růstu semínek a měření jejich velikosti denně/týdně, zapisování do grafů (*matematická gramotnost, kompetence k učení*).
- pozorování opylování květin a chování hmyzu, tvorba „hmyzího atlasu“ (*kompetence k řešení problémů, digitální gramotnost*).
- hraní rolí v tematických scénkách – péče o zvířata nebo rostliny, řešení ekologických problémů (*kompetence osobnostní a sociální, k občanství a udržitelnosti*).

Propojení s klíčovými kompetencemi a gramotnostmi

- **Kompetence k učení:** dítě zkoumá přírodu, využívá pokus – omyl, propojuje nové se známým.
- **Kompetence komunikační:** klade otázky, vyjadřuje se k tématům, naslouchá druhým.
- **Kompetence k občanství a udržitelnosti:** pečuje o přírodu, chápe vliv znečištění na život.
- **Kompetence osobnostní a sociální:** spolupracuje, chová se empaticky a ohleduplně, učí se respektu.
- **Kompetence k podnikavosti a pracovní:** tvoří, plánuje, dokončuje své činnosti, přináší nápady.
- **Kompetence k řešení problémů:** hledá řešení v hrách i tvoření, experimentuje.
- **Kompetence kulturní:** seznamuje se s tradicemi, tvoří dekorace, zpívá písně.
- **Kompetence digitální:** využívá digitální technologie k poznávání a dokumentaci, rozlišuje rizika a přínosy.
- **Gramotnosti:**
  - **čtenářská** – práce s knihou, pohádky, písně a říkadla,
  - **matematická** – měření růstu rostlin, třídění a porovnávání přírodnin,
  - **digitální** – fotografování, interaktivní programy, robotické hračky.

6.2.4 Integrovaný blok: Letní putování

Cílem bloku je přinést dětem nové poznatky, zkušenosti a prožitky spojené s letní přírodou. Děti objevují rozmanitost života na Zemi – rostlin, hmyzu, živočichů a vztahy mezi živou a neživou přírodou.

Blok podporuje environmentální uvědomění – děti zkoumají vliv znečištění na přírodu a zdraví člověka, pozorují rostliny a živočichy v jejich přirozeném prostředí, třídí, porovnávají a kladou otázky. Součástí je osvojení bezpečného chování v přírodě a u vody, orientace v prostoru, ohleduplnost vůči druhým a zodpovědný přístup k sobě samým.

Součástí bloku je také kulturní a společenské učení – slavnostní loučení s mateřskou školou, sdílení zážitků, tvorba památek a reflexe vlastního pokroku. Blok podporuje samostatnost, komunikační schopnosti, spolupráci, sebevědomí, pohybové schopnosti, tvořivost a estetické cítění.

Podtémata:

- **Barevná louka pod lupou** – Děti pozorují život na louce a objevují rozmanitost rostlin i hmyzu. Seznamují se s různými druhy květin a drobných živočichů. Třídí je a porovnávají, přičemž využívají lupu, která jim umožňuje podívat se na přírodu zblízka.
- **Dobrodružství u vody** – Děti poznávají vodní živočichy a jejich prostředí. Seznamují se se základními pravidly bezpečného chování u vody. Objevují koloběh vody v přírodě a povídají si o živlech a jejich významu pro život.
- **Léto plné slunce** – Děti vnímají léto všemi smysly – ochutnávají letní ovoce, přivoní si k rozkvetlým rostlinám, poslouchají zvuky přírody a všimnou si letních barev. Všimají si, že je potřeba dodržovat pitný režim a ochranu před sluncem. Vnímají světlo, teplo a barvy léta.
- **Školko, ahoj – prázdniny jsou tady!** – Děti sdílejí zážitky z uplynulého školního roku a ohlížejí se za vším, co prožily. Přípravují slavnostní rozloučení se školkou a vyrábějí drobné dárečky. Reflektují vlastní pokroky a radují se z blížících se prázdnin.

Záměr bloku

- Přinést dětem nové poznatky, zkušenosti a prožitky spojené s letní přírodou.
- Rozvíjet environmentální uvědomění, zodpovědný přístup k přírodě a bezpečné chování u vody i v přírodě.
- Posilovat samostatnost, spolupráci, komunikační schopnosti a empatii.
- Vést děti k estetickému vnímání, tvořivosti a radosti z kulturních i společenských tradic.
- Umožnit dětem reflexi vlastních zážitků a pokroků, společně se rozloučit se školním rokem.

Očekávané výsledky učení

- dítě pozoruje rozmanitost života v létě, objevuje hmyz, rostliny a živočichy a třídí je podle znaků (*kompetence k učení, matematická gramotnost*)
- zkoumá vodu a její vlastnosti, hledá souvislosti mezi živou a neživou přírodou (*kompetence k řešení problémů*)
- vyjadřuje své dojmy z letních prožitků výtvarně, hudebně a pohybově (*kompetence kulturní*),
- dodržuje pravidla bezpečného chování u vody a v přírodě (*kompetence osobnostní a sociální, k občanství a udržitelnosti*)
- sdílí své zážitky s ostatními, spolupracuje a respektuje odlišnosti (*kompetence komunikační, osobnostní a sociální*)
- využívá své zkušenosti při tvorbě drobných dáreků a vzpomínek na školku (*kompetence k podnikavosti a pracovní*)
- reflektuje svůj pokrok a učí se hodnotit, co se mu podařilo (*kompetence k učení, osobnostní a sociální, komunikativní*)
- využívá digitální technologie k objevování a dokumentování letní přírody (*kompetence digitální, digitální gramotnost*)

Strategie / vzdělávací nabídka

- pozorování života na louce – hmyz, rostliny, práce s lupou, fotografování detailů (*kompetence k učení, digitální gramotnost*)
- hry a experimenty s vodou – zkoumání koloběhu vody, vlivu tepla a slunce (*kompetence k řešení problémů*)
- ochutnávka letního ovoce, smyslové hry - čich, chuť, hmat, poslech zvuků přírody (*kompetence k učení, osobnostní a sociální*)
- rozhovory o ochraně zdraví – pitný režim, ochrana před sluncem, bezpečnost u vody (*kompetence k občanství a udržitelnosti*)
- výtvarné a pracovní činnosti inspirované létem – malování květin, koláže z přírodnin, tvorba vodních živočichů (*kompetence kulturní, k podnikavosti a pracovní*)
- společenské a kulturní akce – Den dětí, slavnostní rozloučení se školkou, výroba drobných dáreků (*kompetence kulturní, osobnostní a sociální*)

- pohybové hry venku – orientace v prostoru, týmové soutěže, sportovní hry (*kompetence osobnostní a sociální*)
- digitální aktivity – práce na interaktivní tabuli, robotické hračky (*kompetence digitální*)
- reflexe v komunikačním kruhu – sdílení zážitků, hodnocení pokroku, co se dětem dařilo a co si přejí dělat o prázdninách (*kompetence k učení, komunikační, osobnostní a sociální*).
- průzkumné hry u vody – měření hloubky, teploty, sledování koloběhu vody (*matematická gramotnost, k řešení problémů*).
- dramatizace různých situací v létě - bezpečnost u vody apod. (*kompetence k učení, k řešení problémů*)
- poslech pohádek, práce s knihou (*čtenářská gramotnost, kompetence komunikační*)

Propojení s klíčovými kompetencemi a gramotnostmi

- **Kompetence k učení:** dítě zkoumá přírodu, využívá zkušenosti a experimentuje.
- **Kompetence komunikační:** klade otázky, vypráví o zážitcích, naslouchá druhým.
- **Kompetence k občanství a udržitelnosti:** chrání přírodu, chová se bezpečně u vody, pomáhá pečovat o prostředí.
- **Kompetence osobnostní a sociální:** spolupracuje, projevuje empatii, respektuje pravidla i odlišnosti.
- **Kompetence k podnikavosti a pracovní:** tvoří, plánuje a realizuje činnosti, oceňuje vlastní i cizí úsilí.
- **Kompetence k řešení problémů:** hledá různá řešení, zkoumá jevy, třídí a porovnává.
- **Kompetence kulturní:** zapojuje se do tradic, slavností a výtvarných činností, rozvíjí estetické cítění.
- **Kompetence digitální:** využívá digitální technologie k objevování a dokumentaci, zkouší robotické hračky.
- **Gramotnosti:**
  - **čtenářská** – vyprávění a zaznamenávání zážitků, práce s příběhem o prázdninách,
  - **matematická** – třídění a porovnávání přírodnin, hry s čísly a měřením,
  - **digitální** – fotografování, práce s interaktivní tabulí, robotické hračky.

7 Doplnkové aktivity

Nedílnou součástí vzdělávací nabídky naší mateřské školy jsou doplňkové aktivity. Jejich cílem je rozvoj schopností, podpora tvořivosti a posilování spolupráce a vzájemných vztahů.

7.1 Školáček (předškolní děti)

Školáček je zaměřen na přípravu dětí k nástupu do základní školy. Děti se seznamují s prací se sešitem, učí se plnit jednoduché úkoly, soustředit se, dokončovat činnosti, spolupracovat s ostatními a být samostatné.

7.2 Divadla a kulturní události

S dětmi pravidelně navštěvujeme divadelní představení ve Vamberku, loutková představení, při nichž herci přijíždějí přímo do prostor základní školy, a další kulturní akce, jež cíleně rozvíjejí estetické vnímání dětí a podporují prožívání a vyjadřování emocí. Získané zážitky děti reflektují a zpracovávají prostřednictvím rozhovorů, dramatických her, výtvarných aktivit či tematických diskuzí, čímž se zároveň posilují jejich komunikační, sociální a tvůrčí kompetence.

7.3 Plavecký výcvik (předškolní děti)

Předškolní děti absolvují plavecký výcvik, který probíhá v plaveckém bazénu v Rychnově nad Kněžnou. Výcvik posiluje jejich tělesnou zdatnost, koordinaci pohybů i vytrvalost. Součástí lekcí je také osvojování bezpečného chování u bazénu a spolupráce s ostatními v rámci her a cvičení.

7.4 Besídky pro rodiče s dílničkou a jarmarkem

Děti se během roku připravují na besídky, které jsou spojeny s výtvarnými dílničkami a jarmarky pro rodiče. Tyto akce podporují tvořivost, představivost a vzájemnou spolupráci. Děti vyrábějí dárky a dekorace, nacvičují vystoupení a učí se sdílet své zážitky s rodiči a vrstevníky.

7.5 Akce v přírodě (stopované, tematické procházky)

Významnou součástí aktivit jsou také tematické pobyty venku – dny v přírodě, hry a stopované. Děti při nich poznávají okolní přírodu, učí se orientovat v prostoru, pozorují rostliny a živočichy a získávají základní environmentální povědomí. Součástí činností je i práce s knihami či jednoduchými digitálními zdroji, díky nimž děti objevují nové poznatky o světě kolem sebe.

8 Evaluace

Evaluace je strategickým nástrojem našeho vzdělávacího programu. Umožňuje systematicky sledovat rozvoj dítěte, kvalitu vzdělávacích procesů a efektivitu pedagogických postupů. Klademe důraz na komplexní, průběžné a diferencované hodnocení, které respektuje individuální potřeby, tempo a zájmy každého dítěte.

8.1 Cíle evaluace

- **Podpora individuálního rozvoje dítěte** – sledování rozvoje kompetencí a dovedností osobnostních, sociálních, emočních, jazykových, kognitivních a pohybových.
- **Optimalizace vzdělávacího procesu** – hodnocení pedagogických strategií, činností, prostředí a interakcí s cílem zvyšovat kvalitu vzdělávání.
- **Zapojení rodiny** – poskytování srozumitelných informací rodičům o pokrocích a potřebách dítěte.
- **Podpora profesního rozvoje pedagogů** – sebereflexe učitelů a týmová spolupráce při zlepšování vzdělávacích praktik.

8.2 Obsah evaluace

Evaluace zahrnuje několik vzájemně propojených oblastí:

1. **Rozvoj kompetencí dětí** – sledování osvojování klíčových kompetencí, s důrazem na poznávací, jazykové a komunikační, sociální a emoční, pohybové a estetické oblasti.
2. **Individuální pokroky** – identifikace silných stránek, zájmů a oblastí, kde dítě potřebuje podporu či motivaci.
3. **Kvalita vzdělávacího procesu** – hodnocení pedagogických metod, struktury dne, organizace prostředí a podmínek pro učení.
4. **Spolupráce s rodinou** – analýza komunikace s rodiči a jejich zapojení do vzdělávání.

8.3 Metody a nástroje evaluace

Pro komplexní pohled na vývoj dítěte využíváme kombinaci metod, které zachycují proces i výsledky učení:

- **Průběžné pozorování dítěte** – sledování chování, interakcí, hry a spontánních činností v různých situacích a prostředích.
- **Portfolio dítěte** – dokumentace aktivit (výtvarných, pohybových, jazykových, projektových) reflektující pokroky, zájmy a tempo dítěte.
- **Odborná diagnostika** – pravidelná diagnostika s využitím odborných metod a pomůcek, přizpůsobená individuálním potřebám. Výsledky slouží k plánování podpory a adaptaci ŠVP.

- **Spolupráce se SPC** – testování školní zralosti a odborné poradenství pro děti se specifickými potřebami, integrované do individuálních plánů a vzdělávacích aktivit.
- **Logopedická depistáž** – prováděná logopedem pro sledování a podporu jazykového a komunikačního rozvoje dítěte.
- **Hodnocení tematických celků** – po ukončení každého bloku vyhodnocujeme zapojení dětí, dosažené kompetence a efektivitu aktivit.
- **Reflexe pedagogů** – sebehodnocení a týmové diskuze o pedagogických metodách a kvalitě vzdělávacího procesu.
- **Konzultace a rozhovory** – s dítětem, rodiči a kolegy pro získání různých perspektiv a doplnění poznatků z pozorování a diagnostiky.

8.4 Organizace a frekvence

- **Průběžná evaluace** – každý den v rámci běžné pedagogické práce, flexibilně přizpůsobená aktuálním potřebám a zájmům dětí.
- **Odborná diagnostika** – prováděná pravidelně dle potřeb dětí a doporučení odborníků (SPC, logoped), formy a četnost se přizpůsobují individuálním situacím.
- **Hodnocení tematických celků** – po ukončení každého bloku, pro získání zpětné vazby o zapojení dětí a efektivitě aktivit.
- **Spolupráce s odborníky** – dle potřeby, výsledky se integrují do individuálních plánů a aktivit.
- **Týmové reflexe a porady** – pravidelně, pro sdílení zjištění, vyhodnocení účinnosti ŠVP a plánování zlepšení.
- **Celková evaluace ŠVP** – minimálně 1× ročně, zahrnuje zhodnocení programu, reflektování výsledků evaluace a návrhy na adaptace.

8.5 Využití výsledků evaluace

- **Adaptace ŠVP** – úpravy programů a aktivit podle individuálních potřeb a zájmů dětí.
- **Podpora individuálního rozvoje** – cílené plány podpory pro děti se specifickými potřebami.
- **Profesní rozvoj učitelů** – reflexe pedagogické praxe a výměna zkušeností v týmu.
- **Spolupráce s rodinou** – informování rodičů o rozvoji dítěte a možnostech podpory doma i ve školce.